

6.5. Ehdot

mehiläistarhaukseen ja -pesistä
saatavien tuotteiden tuotantoon

**Demeter,
biodynaaminen (Biodynamic®)
ja muita vastaavia tuotteita varten**

2023

voimassa 1.4.2025 alkaen

Sisällysluettelo

1 - 1.5 viittaa tämä asiakirjan jäsennykseen.

6.5.-6.5.5. jne. viittaa Demeter-ehtojen konsolidoituun versioon, josta nämä ehdot ovat osa. Ko. ehdoissa on lisäksi määritelty monia muita myös mehiläistarhausta koskevia ehtoja kuten esim. merkintäehdot.

1	6.5. MEHILÄISET JA PESISTÄ SAATAVAT TUOTTEET	3
1.1	6.5.1. Biodynaamisen mehiläistarhauksen periaatteet	3
1.2	6.5.2. Mehiläisten hoito	3
1.2.1	6.5.2.1. Tarhojen sijoittelu maastoon.....	3
1.2.2	6.5.2.2. Pesät ja kennosto - sallitut ja kielletyt menetelmät	3
1.2.3	6.5.2.3. Lisääminen - sallitut ja kielletyt menetelmät	5
1.2.4	6.5.2.4. Ruokinta.....	5
1.3	6.5.3. Jatkojalostus ja pakkaaminen	6
1.3.1	6.5.3.1. Jatkojalostuksen periaatteet	6
1.3.2	6.5.3.2. Jatkojalostus - sallitut ja kielletyt menetelmät	6
1.3.3	6.5.3.3 Hunajan pakkaaminen	6
1.4	6.5.4. Siirtymävaihe.....	6
1.5	6.5.5 Sertifiointi, jäämät ja tuotevirta	7
1.6	2.7. Jäämät	7
1.6.1	2.7.1. Ruiskutusjäämät	8
1.7	Liite 7: Hyväksytyt poikkeukset	9

1 6.5. MEHILÄISET JA PESISTÄ SAATAVAT TUOTTEET

1.1 6.5.1. BIODYNAAMISEN MEHILÄISTARHAUKSEN PERIAATTEET

Mehiläiset ovat jo varhaisista ajoista saakka seuranneet mukana ihmiskunnan kehityksessä. Mehiläisyhdyskunnan rakenne ja järjestyneisyys, suhde valoon sekä ravinnon keruu pesää ympäröivistä kukkivista kasveista on kaikkina aikoina herättänyt kunnioitusta ja ihailua. Nykyään mehiläiset ovat enemmän kuin milloinkaan ennen riippuvaisia ihmisen huolenpidosta. Mehiläisyhdyskunnan vahvistaminen on Demeter-tarhauksen tärkeä päämäärä.

Ottaen huomioon sen, että mehiläisten keruulennot ulottuvat laajalle alueelle ja nykyisen maatalouskäytännön, ei voida olettaa, että ne lentäisivät pelkästään tai pääasiassa biodynaamisilla laitumilla. Demeter-mehiläishoidon kannalta olennaista ei siis ole suora yhteys maatilalla viljeltyyn rehuun, kuten muiden kotieläinten kohdalla, vaan Demeter-tarhauksessa tärkeämpiä ovat se, miten niitä hoidetaan ja se, kuinka tarkasti tämä antaa niille mahdollisuuden ilmaista luontaista käyttäytymistään.

Biodynamiikan parissa työskentelevät mehiläishoitajat suuntautuvat ensisijaisesti yhdyskunnan luonnollisten tarpeiden täyttämiseen. Hoito suunnitellaan siten, että mehiläinen voi vapaasti toteuttaa todellista luontoaan. Demeter-hoitaja sallii mehiläisten rakentaa kennostonsa vapaasti. Parveilukäyttäytyminen toimii perustana mehiläisyhdyskunnan lisääntymiselle, kasvulle, uudistumiselle ja eläinten jalostamiselle. Pesät talveutetaan pääosin niiden oman hunajan turvin.

Koska mehiläiset toimivat pölyttäjinä ja mehiläismyrkkyjen kantajina, joilla on niin stimuloiva vaikutus kasvien ja luonnon elämään, niillä on suuri merkitys koko elämän verkostolle. Hyötyvaikutukset, joita mehiläisten läsnäololla viljelymaisemassa on, voidaan havaita monien viljelykasvien sadon ja laadun lisääntymisenä. Niiden läsnäolo on siksi erittäin tärkeää, ja mehiläisten pitämistä suositellaan jokaiselle biodynaamiselle tilalle.

1.2 6.5.2. MEHILÄISTEN HOITO

1.2.1 6.5.2.1. TARHOJEN SIOITTELU MAASTOON

Demeter-tarhoille paras sijaintipaikka olisi biodynaamisesti tai luonnonmukaisesti hoidetuilla viljelyksillä tai luonnontilaisilla niityillä ja metsissä.

Jos tarhat eivät sijaitse Demeter-sertifioidulla alueella, niiden välittömään läheisyyteen tulisi levittää biodynaamisia ruiskutepreparaatteja. Tämä koskee kaikkia pitopaikkoja, joita käytetään pidempään kuin kolme kuukautta.

Kullekin tarhalle tulisi sijoittaa vain niin monta pesää, että kaikille yhdyskunnille riittää tarpeeksi siitepölyä ja mettä.

Tarhan paikkaa valittaessa on varmistettava, että ympäristömyrkyjä pääsee pesään mahdollisimman vähän. Menettely mehiläistuotteiden mahdollisen kontaminaation kyseessä ollessa katso luku 1.6 2.7. Jäämät.

1.2.2 6.5.2.2. PESÄT JA KENNOSTO - SALLITUT JA KIELLETYT MENETELMÄT

Joitakin korjauksia, kattomateriaaleja ja kehikoiden langoituksia lukuun ottamatta itse pesärakenteissa saa käyttää vain luonnonmateriaaleja kuten puuta, olkea tai savea.

- Pesien sisäosia saa käsitellä vain Demeter-menetelmällä hoidettujen mehiläisten vahalla tai propoliksella.
- Pesien ulkoisiin osiin saa käyttää ainoastaan luonnollisia, ekologisesti turvallisia ja ei-synteettisiä puunsuoja-aineita.
- Pesien puhdistukseen ja desinfiointiin saa käyttää mekaanisen puhdistuksen lisäksi ainoastaan joko liekitystä tai kuumaa vettä.

Kennosto on pesän olennainen osa. Siksi kaikkien kennostojen tulisi saada olla luonnonmukaisesti rakennettuja. Se tarkoittaa, että mehiläiset saavat rakentaa kennostoa ilman valmiita vahapohjuksia. Ne voidaan tehdä joko kiinteisiin tai siirreltäviin kehikoihin.

- Sallittua on käyttää rakentamisen ohjaukseen pieniä vahaliuskoja kehien yläosissa.

Kuten luonnossa sikiökakusto muodostaa oman kokonaisuutensa mehiläispesässä. Sikiöintialan on sallittava kasvaa luonnonmukaisesti sitä mukaa, kun yhdyskunta kehittyy ja rakentaa lisää kennostoa. Sikiöosaston ja kehikon koko on valittava niin, että sikiöala voi kasvaa luontaisesti kennoston mukana ilman, että liian ahdas kehikko estää rakentamisen.

- Kuningattaren liikkumisen rajoittaminen ei ole sallittua, kuningattaren sulkuristikoita voidaan käyttää ainoastaan siirtymävaiheen aikana. Siirtymävaiheen jälkeen se on sallittua vain hyvin perustelluissa poikkeustapauksissa, jotka perustuvat poikkeuslupaun. Asianomaisen sertifiointiorganisaation on määriteltävä edellytykset poikkeusten hyväksymiselle. (LIITE 22 B: katso liite 7)
- Ainoastaan hunajaosastoissa on sallittua käyttää valmiita pohjuksia. Jos mahdollista, täälläkin niitä olisi hyvä välttää.
- Parafiinivaha, karnaubavaha tai mikään muu tapa ei ole sallittua
- Ohjausliuskoissa ja vahapohjuksissa käytettävän vahan tulee tulla luontaisesti rakennetuista kennostoista tai olla kuorimavahaa ja peräisin Demeter-tarhalta. Jos on todistettu, että tämä ei ole mahdollista, voidaan käyttää luomutarhoilta saatavia pohjuksia tai vahaa.

Mehiläisyhdyskunnan pitäisi pystyä korjaamaan mahdolliset epätasapainotilanteet omilla resursseillaan. Demeter-mehiläistarhurin tekemien hoitotoimenpiteiden tulisi tähdätä pesäkunnan elinvoimaisuuden ylläpitoon ja lisäämiseen niin, että pesän kyky taistella tauteja ja tuholaisia vastaan kasvaa. Tautien tai tuholaisien aiheuttamat satunnaiset pesien menetykset pitäisi hyväksyä osana luonnonvalintaa.

- Sallitut toimet ja niihin käytettävät aineet lois- ja petopaineen kontrolliin ovat:
  - lämpökäsittely
  - kakkujen leikkaus (kuhnurisikiöiden poistamiseksi)
  - yrttiteet,
  - muurahaishappo, etikkahappo, maitohappo, oksaalihappo,
  - ei-siirtogeeninen bacillus thuringiensis,
  - kristallisooda esikotelomädän torjuntaan
  - piilottaminen - yhdyskunnan täydellinen eristäminen hunajakennosta ja sikiöalasta (uuden kuormittamattoman kennon rakentamiseksi).
  - Kuningattaren häkitys tai poisto
  - tomusokerin tai tärkkelysjauhon käyttö mehiläisten pölyttämiseen

- suola

1.2.3 6.5.2.3. LISÄÄMINEN - SALLITUT JA KIELLETYT MENETELMÄT

Parveilu on luonnollinen tapa lisätä mehiläisyhdyskuntien määrää ja biodynaamisessa mehiläistarhauksessa ainoa sallittu menetelmä.

- Parveilua voi estää tekemällä jaokkeita vanhan kuningattaren avulla. Lisäystä varten jäljelle jäänyttä yhdyskuntaa voi jakaa edelleen.

Kuten muussakin karjataloudessa, mehiläistarhauksessakin tarvitaan jalostusta. Emokennojen rakennus on osa mehiläisten omaa luontaista parveilukäyttäytymistä. Valintajalostuksessa ja tuholaistorjunnassa vanhan kuningattaren vaihtaminen on sallittua edellyttäen, että uusi kuningatar on peräisin parveiluprosessista.

- Toistuvat tai rutiininomaiset yhdyskuntien yhdistämiset samoin kuin järjestelmällinen kuningattaren vaihto on kielletty.
- Afrikkalaissukuisten mehiläisten parveutumistaipumuksen vuoksi niiden parvien keinotekoinen jakaminen ei ole sallittua. Parvien lisääminen tai korvaaminen olisi suoritettava "kutsulaatikoiden" avulla.
- Kuningatarten keinotekoinen tuottaminen toukansiirroin ja/tai keinohaudonnan avulla on kielletty, samoin kuin keinosiemennys ja geneettisesti muunneltujen mehiläisten käyttö.
- Mehiläiskuningattaren siipien leikkaus on kielletty.

Rotua valittaessa tulisi suosia paikallisia tai paikallisiin oloihin sopeutuneita rotuja. Mehiläistarhauksen ei pidä olla jatkuvasti riippuvainen ulkoa tuoduista yhdyskunnista ja kuningattarista. Jos niitä kuitenkin joutuu hankkimaan, niiden olisi oltava aina kuin mahdollista Demeter-sertifioituja. Jos niitä ei ole saatavilla, niiden tulee olla luomutarhoilta peräisin. Tavanomaisesta tuotannosta peräisin olevat parvet eivät ole sallittuja. Luonnollisten paljaiden parvien integrointi on sallittua.

1.2.4 6.5.2.4. RUOKINTA

Hunaja ja siitepöly ovat mehiläisten luonnollista ravintoa. Aikoina, jolloin vakituinen ruokinta nektarilla ei ole mahdollista kasvullisen kasvuvaiheen takia, päämääränä tulisi olla ruokkia mehiläisiä oman hunajan turvin. Jos tämä ei ole mahdollista, täydennysrehuun on lisättävä sopiva määrä hunajaa, jotta rehu muuttuu (inversion) nopeasti. Orientoitumisarvona 10 prosenttia hunajaa (sokerin painosta) on sopiva määrä. Ilmasto-olosuhteista ja kasvuvaiheesta riippuen kansalliset sertifiointiorganisaatiot voivat vaatia suurempia määriä hunajaa. Jos hunajamäärät ovat huomattavasti pienempiä, kuten esimerkiksi maitohappokäymisen avulla käyneiden rehujen tapauksessa, perustelut on esitettävä tarkastuksessa.

- Täydennysrehuun tulisi lisätä myös kamomillateetä ja suolaa.

Jos hätäruokintaa tarvitaan myöhemmin kauden aikana ja ennen vuoden viimeistä sadonkorjuuta, on käytettävä ainoastaan Demeter-hunajaa. Tällaisessa tapauksessa sokerin käyttö on kielletty.

- Jos parvien tai parveilleiden yhdyskuntien vahvistamiseen tarvitaan ruokintaa, sen on tapahduttava edellä mainittujen täydennysrehun periaatteiden mukaan.
- Kaikki siitepölynkorvikkeet ovat kiellettyjä.
- Minkäänlainen kiihotusruokinta ei ole sallittua

1.3 6.5.3. JATKOJALOSTUS JA PAKKAAMINEN

1.3.1 6.5.3.2. JATKOJALOSTUKSEN PERIAATTEET

Pääsääntöisesti vuosittainen hunajasato olisi purkitettava heti linkouksen jälkeen, ennen kuin kiteytyminen on ehtinyt alkaa, niihin purkkeihin, jossa se myydään. Koska myöhempi uudelleentäyttö, toistuva lämmittäminen ja pidempi varastointiaika vaikuttavat merkittävästi hunajan laatuun, sitä olisi vältettävä aina kun mahdollista. Jos lajihunajan sato ylittää vuoden aikana keskimäärin myytävän hunajan määrän, hunaja voidaan varastoida suurempiin astioihin ja siirtää myöhemmin vähittäismyyntipurkkeihin.

1.3.2 6.5.3.2. JATKOJALOSTUS - SALLITUT JA KIELLETYT MENETELMÄT

Hunajan linkouksen, suodatuksen, siivilöinnin, puhdistuksen ja purkituksen aikana ei hunajan lämpötila saa nousta yli 35 °C (epäsuora lämpö).

- Kun hunaja dekantoidaan varastoinnin jälkeen, lämpötila saa olla enintään 35 °C (epäsuora lämpö). Missään olosuhteissa ei hunajaa saa lämmittää niin paljon, että se muuttuu nestemäiseksi.
  - Suodatus paineen avulla ei ole sallittua.
  - Vesipitoisuus (- mitattuna DIN/AOAC menetelmällä -) saa olla enintään 18 % lauhkeassa ilmastossa, 20 % kosteissa ilmasto-olosuhteissa ja kanervahunajassa enintään 21,4%
  - HMF pitoisuus (- mitattuna Winklerin menetelmällä) saa olla enintään 10 mg/kg.
  - Invertaasi-entsyymin tason (- mitattuna Hadorn-menetelmällä -) on oltava vähintään 10 (lukuun ottamatta hunajia, joissa entsyymipitoisuus on luonnostaan matala, esim. akaasihunaja).
  - Vahaa ei saa päästää kosketukseen liuotinten, tinnereiden, valkaisuaineiden tai vastaavien kanssa. Vahan käsittelyyn tarkoitetut välineet ja säilytysastiat on oltava hapettumattomista materiaaleista tehty joko kokonaan, tai ainakin niillä päällystetty.

1.3.3 6.5.3.3 HUNAJAN PAKKAAMINEN

- Hunaja on varastoitava ilmatiiviisti, valolta suojattuna sekä tasaisen viileässä lämpötilassa. Muoviastiat eivät ole sallittuja varastoinnissa.
- Sallittuja materiaaleja varastointiin, kuljetukseen ja vähittäismyyntiin ovat lasi, metalli, kivitavarat, elintarvikekelpoinen savi ja posliini.
- Muoviastiat eivät ole sallittuja varastoinnissa ja kuljetuksen aikana eikä vähittäismyynnissä.

Kaikki mehiläistuotteiden merkintävaatimukset on esitetty yksityiskohtaisesti merkintöjä koskevassa osassa (ks. 4.1 ja 4.5.1 kohta).

1.4 6.5.4. SIIRTYMÄVAIHE

Luvun 6.4.1 mukaista siirtymävaihesuunnitelmaa koskevat vaatimukset ovat voimassa.

- "Siirtymävaiheessa Demeteriin" -status voidaan myöntää, jos tämän standardin vaatimukset on täytetty vähintään 12 kuukauden ajan
- Ensimmäisenä siirtymävaihevuonna kampojen vaha on analysoitava aikaisemmasta ei-orgaanisesta viljelystä peräisin olevien haitallisten epäpuhtauksien osalta. Jos kynnyksarvot ylittyvät, vaha on poistettava ja korvattava biodynaamisesta alkuperää olevalla vahalla, ja jos ei ole saatavilla, niin luomuvahalla.
- Kaikissa tapauksissa sovelletaan siirtymäaikaa, erityisesti jos mehiläishoito aloitetaan vasta sertifiointin alkaessa.

- Normaali siirtymäkausi täydelle sertifiointille on kolme vuotta, jos luonnonmukaista mehiläishoitoa on harjoitettu vähintään kolme vuotta, vastaava sertifiointiorganisaatio voi lyhentää siirtymäaikaa.
- Useamman kuin yhdessä paikassa olevien mehiläistarhojen asteittainen siirtyminen on mahdollista, kun siirtymäsuunnitelma sisältää vastaavan vakuuttavan erotteluprotokollan. Erotteluprotokollan on katettava toimipaikat, mukaan luettuna siirtymävaihesuunnitelma sekä varastointi ja jatkojalostus. Saman toimipaikan sisällä eri sertifiointistatuksen omaavia mehiläispesiä ei sallita. Siirtymävaihe on päätettävä viimeistään viiden vuoden kuluttua.

Siirtymäkauden aikana

- sikiöosastojen erottelua,
- sulkuristikoita ja
- olemassa olevia sikiöosaston kampoja, jotka on tehty vahapohjukkeisiin (vähintään 1/3 korvataan luonnollisella kennostolla jokaisen siirtymävaihevuoden jälkeen)

voidaan käyttää, kun se on dokumentoitu vastaavasti siirtymävaihesuunnitelmassa.

1.5 6.5.5 SERTIFIOINTI, JÄÄMÄT JA TUOTEVIRTA

Ammattimaisessa ja kaupallisessa mehiläishoidossa noudatetaan periaatetta, jonka mukaan koko maatila on siirrettävä, eikä biodynaamisen ja luonnonmukaisen hunajan rinnakkainen tuotanto ole mahdollista Demeter-tilalla eikä erillisenä yrityksenä. Ei-luomumehiläisten kasvatus omaan kulutukseen Demeter-tilalla on mahdollista. Demeter-tilalla kaupallisiin tarkoituksiin tapahtuvan mehiläishoidon on oltava vähintään luomusertifioitua. Jos hunajan luomusertifiointi ei ole mahdollista kansallisten säännösten ja olosuhteiden vuoksi, tätä asetusta ei sovelleta.

Jos mehiläisiä tarhataan biodynaamisen tilan alueella kolmannen osapuolen toimesta ja vastuulla (vierastarhaus), ei vaatimusta vähintään luomusertifiointista sovelleta. Asianomainen sertifiointiorganisaatio voi pyytää kirjallisia sopimuksia tällaisten järjestelyjen täsmentämiseksi. Vastaavan sertifiointiorganisaation on varmistettava, että näissä tapauksissa etusija annetaan biodynaamisille mehiläishoitajille, jos sellaisia on.

Sertifiointia koskeva luku 2.6. Sertifiointi on voimassa.

Mehiläispesien tunnistamiseen, pesien kausittaisten siirtojen dokumentointiin, hunajan varastointiin, erotteluun ja tuotevirtaan sovelletaan 2.6.4. lukua Dokumentointi, erottelu, varastointi ja tuotevirta sekä asianomaisen sertifiointiorganisaation vaatimuksia menettelyn suhteen.

Tarhojen paikat (pysyvät, väliaikaiset sekä talvehtimispaikat) on dokumentoitava täsmällisesti. Pesien satokaudenaikaisesta liikuttelusta on pidettävä kirjaa osana siirtosuunnitelmaa. Siirtosuunnitelman vähimmäisvaatimuksena on: pesien selkeä identifiointi, kuvaus vastaavista satokasveista ja aika joka kohteessa ollaan.

Koskien jäämiä mehiläispesissä asia päätetään vastaavan luvun 2.7. Jäämät sekä vastaava sertifiointiorganisaation ja laillisten luomuehtojen perusteella.

1.6 2.7. JÄÄMÄT

Tämä kappale koskee jämiä kuten rikkaruohojen ja tuholaisten torjunta-aineet tai maatalon panokset yleensä, jotka eivät ole linjassa biodynaamisen ja luonnonmukaisen viljelyn perusvaatimusten kanssa. Yleinen kontaminaatio ympäristöstä, joka vaarantaa tuotteiden markkinakelpoisuuden luonnonmukaisesta statuksesta riippumatta, ei sisälly seuraavaan.

- Jos tuotteen raaka-aine menettää luomustatuksensa siksi, että se ylittää aineen enimmäisrajan, tai todistetaan kiellettyjen aineiden tahallinen käyttö, menetetään automaattisesti myös Demeter-status.
- Koska ei ole olemassa kattavia vain luomutuotteisiin sovellettavia laillisia jäämien maksimiarvoja, Demeter-sertifioijat käsittelevät jäämälöydöksiä ns. BNN-arvojen mukaisesti.
- Jos analyyseissä löytyy enemmän kuin 0,01 mg/kg jalostamattomasta alkutuotteesta mitattuna ja ottaen huomioon aineelle tavallinen mittauksen epätarkkuus ja hajonta-alue, käynnistyy syiden etsintä.
- Jos vastaavan sertifiointiorganisaation selvityksestä ilmenee, että sitä epäilemättä ei oltu tehty tarkoituksella vaan se on seurausta toimista, joita ei voi välttää, kuten saastuneista paikoista, tuulen mukana tulevasta ruiskutusjäämistä tai varaston saastumisesta, vastaava sertifiointiorganisaatio voi vapauttaa kyseisen tuotteen markkinoille vaikka orientaatioarvo olisi ylitetty.
- Yllä oleva ei päde, jos useampi kuin kaksi ainetta per tuote tai raaka-aine ylittää orientaatioarvon.
- Kyseisen lisenssin haltijan tulee raportoida kaikista materiaaleista, jota ylittävät orientaatioarvon vastaavalle sertifiointiorganisaatiolle. Jos hän tietoisesti jättää sen tekemättä ja jäämät löydetään myöhemmässä vaiheessa, ei ole mahdollista viitata sen käsittelyyn orientaatioarvona.
- Vastaavan sertifiointiorganisaation tulee raportoida kaikki orientaatioarvojen ylitykset ja siihen liittyvät sertifiointipäätökset Akkreditointineuvostolle.
- Lisäsanktiot hyväksytyjen ja ei-hyväksytyjen orientaatioarvojen tapauksissa määritellään vastaavan sertifiointiorganisaation sanktiorekisterissä.
- Yläoleva pätee vain, jos muut lailliset säädökset eivät esitä tiukempia määräyksiä.

1.6.1 2.7.1. RUISKUTUSJÄÄMÄT

Kaikki tuottajat on veloitettu estämään ruiskutejäämien kantautumista Demeter-sertifioituille maille parhaan kykynsä mukaan. Todellinen jäämämäärä vaihtelee suuresti riippuen maatalon tyypistä, alueesta, paikasta ja kasvusta.

Vastaavalla sertifiointiorganisaatiolla on oikeus pyytää riskiarviointia yksittäisiltä yrityksiltä, alueilta tai jopa koko sertifioidulta alueelta osana tarkastusta. Vastaavien analyysien sisältö ja soveltamisala on sertifiointiorganisaation vastuulla. Niillä on myös oikeus vaatia vastaavaa toimintasuunnitelmaa näiden analyysien perusteella.

Toimintasuunnitelma tehdään vastaavan sertifiointiorganisaation toimesta ja se voi sisältää sekä seuraavat että niiden ulkopuolelle ulottuvat toimet:

- Tavanomaisilta naapureilta vaaditaan kirjallista sopimusta.
- Sopiva suojavyöhyke sertifioidujen kasvien ja tavanomaisen naapurin peltojen välillä. Tämän suojavyöhykkeen sisällä olevia tuotteita ei saa markkinoida Demeterinä. Dokumentointia vaaditaan siitä, minne ne on myyty/käytetty.
- Vaikutuksen alaiselta pellolta korjatusta sadosta täytyy ottaa jäämätestit myyntiä varten. Analyysit tulee tehdä akkreditoidun laboratorion toimesta. Kustannukset maksaa toimija.
- Jos mahdollista tulee istuttaa pensasaitoja.

1.7 LIITE 7: HYVÄKSYTYT POIKKEUKSET

Seuraavat poikkeukset on ennakoitu Demeter-säännöissä ja kansallinen organisaatio voi ne myöntää. Kaikista myönnetyistä poikkeuksista tulee tehdä lista ja raportoida se vuosittain AC:lle.

Taulukko 1: Hyväksytyt poikkeukset

Kohta No	Kuvaus	Viittaa kappaleeseen	Lisäkritterit / rajoitus
1	Tavanomaisen, peittaamattoman siemenen tai lisäysmateriaalin tuonti (ELY)	6.1.2.2. / 6.1.2.3.	
1A	Lannan, joka on peräisin GMO-rehulla ruokituista eläimistä, tuominen	Liite 4	■ Lanta on kompostoitava vähintään vuoden ajan tai käyttämällä intensiivistä ja nopeaa kompostointimenetelmää ■ Komposti on tunnistettava ja käsiteltävä erillisenä aumana. ■ Kaikkien tuotujen lannoitteiden alkuperä, määrä ja käyttö (mikä ala, mikä kasvi) on dokumentoitava asianmukaisesti.
1B	Bio-solarisaatio	6.1.5.5.	Välittömästi höyryttämisen jälkeen tulee käyttää biodynaamisia preparaatteja ■ 500:n ja CCP:n välitön levitys menetelmän käytön jälkeen ■ Vain yhdessä viljelykiertokonseptin kanssa ■ voidaan tehdä uudelleen aikaisintaan kolmen vuoden välein.
1C	Sienien kasvualustan, kasvualustan ja ruukutusseosten sterilisointi	6.1.7.7.	Kompostivalmisteiden, nestemäisten kompostiuutteiden, humuspreparaatin tai CCP:n välitön käyttö tulee käyttää välittömästi steriloinnin jälkeen.
1D	Sienilajit, joiden tiedetään reagoivan valoon, esim. Siitake, viljelty valossa, jos ilmasto vaatii eristettyjä kasvattamoita	6.1.7.4.	
1E	Kohdennettu rikastus CO ₂ :lla CO ₂ -tarjonnan optimoimiseksi vajaatuottoisten	6.1.6.5.	

	kasvukausien aikana		
2	Maan pitäminen mulloksella monivuotisilla kasveilla	6.1.7.	Istutuksen ensimmäisenä vuonna tai pysyvästi aroilmastossa
3A	Kaupalliset kasvualustat eivät täytä yleisiä vaatimuksia	6.1.6.1.	
4	Luonnonsuojelualueiden raivaaminen	6.1.9.1	
4A	Preparaatteja ei ole käytetty jyrkille tai luoksepääsemättömille alueille	6.2. / 6.3.6.6.	
5	Fossiilisen tai uusiutumattomasta lähteestä peräisin olevan veden käyttö kasteluun	6.1.8.2.	Sen on sisällettävä yksityiskohtainen suunnitelma käytön vaikutusten arvioimiseksi Yksityiskohtainen vedenhuoltosuunnitelma on oltava
5A	Tilojen yhteistyö	6.3.4.	Rajoitukset katso 6.3.4.
5 B	Lupa kasteluveden käsittelyyn	6.1.9.3.1.	▪ Vain jos käsittelyn tarve on todistettu Vain jos on pätevät perustelut sille, että jo hyväksytyt menetelmät eivät ole riittävän tehokkaita
6	Eläinten kiinni pitäminen (ELY)	6.3.5.	Yksittäiset eläimet turvallisuussyistä, koko karja rakennuksissa, jotka on rakennettu ennen 2000, ei sioille, vasikoille ja nuorkarjalle
7	Spinosadin käyttö tuholaistorjunnassa	Liite 5	
7A	Pyrethriumin käyttö maataloustuotannossa	Liite 5	Koostumus ei sisällä kemiallisia synergistejä
8	Eläinten mahdollisuus ulkoiluun (ELY)	6.3.5.	Lisää vaatimuksia katso 6.3.5.
9	Karja ei pääse joko laitumelle tai ulkotarhaan.	6.3.5. / 6.3.5.1.	
10	Ulkotarhan puute lihasioilla	6.3.5.3.	
11	Nupoutus ja nupoutetut eläimet (DE)	6.3.5.1.	Uusittava vuosittain
12	Ennen 2013 olemassa olleet siipikarjarakennukset (ELY, DE)	6.3.5.4.	Vain lauman koon rajoitus
13	Rajoitukset tuodun luomurehun suhteen (DE)	6.3.6.2. / 6.3.6.9. /	

		6.3.6.10.	
14 A	Vähemmän kuin 3 kg heinää / eläin talviruokinnassa	6.3.6.3. 6.3.6.4.	Säilörehu tai olki korvikkeeksi
15	Vierailevat eläimet (ELY)	6.3.6.7.	
16	Yhteislaitumet (ELY, DE)	6.3.6.8.	
17	Tavanomainen rehu kalkkunanuorikoille	6.3.6. / 6.3.6.10	Max. 10 % 10. viikkoon asti
18	Tuotu karja (DE)	6.3.8.1	Max. 40 % karjasta, ks lisärajoitukset 7.3.8.1.
19	Tavanomaisten alle 25 kg porsaiden tuominen (ELY)	6.3.8.5.	Liha saa myydä merkillä "siirtymävaiheessa demetriin ".
20	Tavanomaisen lihasiipikarjan tuominen (ELY)	6.3.8.6.	
21	Pidennetyt siirtymävaiheet (ELY)	6.3.11. 6.3.11.2. 6.3.11.4.	Max. 5 vuotta monivuotisille kasveille ja koristekasveille (ks lisärajoitukset 7.3.11.2.); Eläimet hoidetaan tavanomaisesti max. 3 vuotta (jos luovutaan myöhemmin), Eläimet hoidetaan luonnonmukaisesti max 5 vuotta
22	Mehiläisten hoito- sulkuristikon käyttö siirtymävaiheen jälkeen		▪ Vain hyvin perustelluissa tapauksissa ▪ Sertifioivan organisaation on määriteltävä millaisissa olosuhteissa poikkeuslupa on mahdollinen
24	Tavanomaisten rehujen tuonti tarvittaessa (DE, ELY)	6.3.6. / Liite 2	Katso liite 2 rajoitukset.
25	Kuparin käyttö max 4 kg/ha/v 7 v. ajan	Liite 5	Ei sallittu Suomessa

Anomuksen poikkeuksesta, joka ei ole ennakoitu, täytyy täyttää ”Kansallisen poikkeuksen hakumenettelyn” vaatimukset, jotka ovat ohjeissa. Kaikki poikkeukset vaativat luvan joko ELY-keskuksen maaseutuosastolta (ELY) (kun Demeter-ehdot eivät ylitä Ruokaviraston ohjeiden vaatimuksia), Demeter-tuotemerkkitoimikunnalta (DE) tai molemmilta.